

LISTA TEMATÓW NA USTNY EGZAMIN MATURALNY Z JĘZYKA POLSKIEGO
ROK SZKOLNY 2011/2012
LITERATURA

<p>1. Pycha jako czynnik determinujący działania człowieka. Określ jej źródła i konsekwencje, analizując wybrane utwory literackie.</p>
<p>2. Związki współczesnej polskiej poezji z twórczością Jana Kochanowskiego. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów lirycznych.</p>
<p>3. Analizując wybrane utwory, porównaj sposoby wyrażania uczuć w literaturze staropolskiej i współczesnej.</p>
<p>4. Odwołując się do wybranych tekstów literackich, omów znaczenie motta dla interpretacji utworu.</p>
<p>5. Spór o piękno we współczesnej poezji. Omów go, odwołując się do utworów wybranych twórców (np.: Cz. Miłosza, S. Grochowiaka, Z. Herberta).</p>
<p>6. Sposoby wykorzystania mitów i legend średniowiecza w literaturze współczesnej. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów.</p>
<p>7. Różne sposoby personifikowania zła w XIX i XX wieku. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów literackich.</p>
<p>8. Problemy okresu dorastania człowieka. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów literackich.</p>
<p>9. Odwołując się do wybranych tekstów literackich, pochodzących z trzech epok, przedstaw i porównaj sposoby mówienia o miłości.</p>
<p>10. Różne sposoby kreowania wzorców parenetycznych. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach literackich z różnych epok.</p>
<p>11. Różne sposoby prowadzenia narracji w prozie XIX i XX wieku. Przedstaw i porównaj je na wybranych przykładach literackich.</p>
<p>12. Ewolucja relacji między bohaterem a jego otoczeniem. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów literackich różnych epok.</p>
<p>13. Programy artystyczne wyrazem buntu pokoleń. Scharakteryzuj problem w oparciu o wybrane teksty literackie z różnych epok.</p>
<p>14. Rola motywów ludowych w utworze literackim. Przedstaw ją , odwołując się do wybranych dzieł z różnych epok literackich.</p>
<p>15. Różne typy bohaterów wykreowanych we współczesnej prozie. Scharakteryzuj je na podstawie wybranych utworów.</p>

16. Azyl, twierdza, świątynia, ruina... Określ rolę, jaką pełni dom w życiu bohaterów literackich. Odwołaj się do wybranych przykładów z literatury polskiej i obcej.
17. Zaprezentuj bohaterów samotników oraz wyjaśnij istotę ich samotności. Wykorzystaj wybrane utwory epickie, poetyckie i dramatyczne różnych epok.
18. Rola literatury jako sposobu utrwalania przeszłości. Określ ją, analizując wybrane utwory literackie.
19. Kreacje kobiet w literaturze staropolskiej i współczesnej. Przedstaw i porównaj, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
20. Funkcja komizmu w kreowaniu i ocenie świata. Omów zagadnienie na wybranych przykładach literackich.
21. Literackie interpretacje etosu pracy. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów różnych epok.
22. Niepokoje człowieka końca wieku i sposoby ich przewycięzania w literaturze młodopolskiej i współczesnej. Przedstaw na wybranych przykładach.
23. Różne przyczyny zagubienia bohatera literackiego w rzeczywistości. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów z różnych epok.
24. Wpływ lektur na życie bohaterów literackich. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach literackich.
25. Różne sposoby wykorzystania motywów baśniowych w utworze literackim. Przedstaw je, analizując wybrane dzieła.
26. Moralistyka i jej rola w literaturze. Przedstaw jej cechy, analizując wybrane utwory.
27. Historia jako temat literacki. Omów zagadnienie na przykładzie wybranych utworów z różnych epok.
28. Różne sposoby kreowania bohatera tragicznego w dramacie. Omów je, odwołując się do wybranych utworów literackich.
29. Przedstaw różnorodność obrazów wsi polskiej i sposobów jej przedstawiania w utworach literackich trzech wybranych epok.
30. Rola mistrza w rozwoju duchowym bohatera literackiego. Omów problem w oparciu o wybrane utwory literackie różnych epok.
31. Sposoby ukazywania wad ludzkich w twórczości wybranych komediopisarzy. Omów problem, odwołując się do trzech dzieł różnych autorów.

32. Odwołując się do wybranych utworów, omów funkcje aluzji literackiej w literaturze współczesnej.
33. Sławne monologi bohaterów utworów dramatycznych. Rozważ, jakie jest ich znaczenie w literaturze, odwołując się do wybranych przykładów z renesansu i romantyzmu.
34. Wpływ komunizmu na twórczość literacką. Omów go na przykładzie wybranych utworów literackich.
35. Groteska jako sposób kreowania świata. Przedstaw tę kategorię estetyczną na przykładzie wybranych utworów literackich.
36. Jan Kochanowski, Wacław Potocki i Ignacy Krasicki o swoim narodzie. Porównaj opinie poetów o Polsce i Polakach wyrażone w ich twórczości.
37. Literatura romantyczna wyrazem światopoglądu i upodobań estetycznych epoki. Omów zagadnienie na wybranych przykładach literackich.
38. Sposoby prezentowania niepokoju metafizycznych współczesnego człowieka. Przedstaw je, odwołując się do wybranych powieści.
39. Moralny wymiar przeżyć wojennych w poezji K. K. Baczyńskiego i T. Różewicza. Porównaj postawy obu twórców, odwołując się do wybranych utworów.
40. Opis obrzędów ludowych w utworach literackich. Omów funkcje, jakie pełni on w wybranych dziełach pochodzących z różnych epok literackich
41. „Życie to jest teatr” (E. Stachura). Omów koncepcję życia jako teatru zaprezentowaną w literaturze różnych epok.
42. Od Juliusza Verne`a do Stanisława Lema – analizując wybrane utwory, przedstaw ewolucję powieści science fiction.
43. Tytuł jako klucz do interpretacji dzieła. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów literackich różnych epok.
44. Poszukiwanie recepty na szczęśliwe życie. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów literackich.
45. Relacje między człowiekiem a społeczeństwem. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów literatury współczesnej .
46. Niepokoje człowieka końca wieku i sposoby ich przezwyciężania. Przedstaw je na przykładzie wybranych utworów XIX i XX wieku.
47. Na wybranych przykładach literackich scharakteryzuj cechy i sposoby kreowania bohatera w prozie wybranego pisarza doby pozytywizmu.

48. Funkcje średniowiecznych motywów w literaturze fantasy. Omów problem na wybranych przykładach.
49. Ironia jako wyraz stosunku twórcy wobec istniejącej rzeczywistości. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów literackich.
50. Zakochani bohaterowie literaccy. Omów różne sposoby ich przedstawiania, odwołując się do wybranych utworów.
51. Literackie obrazy słynnych bitew. Określ ich rolę w wybranych utworach.
52. Rola nawiązań do motywu „ars poetica”. Przedstaw ją, porównując wybrane utwory poetyckie.
53. Obraz Rosji w literaturze XIX i XX wieku. Przedstaw go na przykładzie wybranych utworów literackich.
54. Różne ujęcia motywu Stabat Mater Dolorosa. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach literackich z wybranych trzech epok.
55. Popularność literackich reinterpretacji mitu o Prometeuszu. Scharakteryzuj cele tego zjawiska literackiego, analizując wybrane utwory.
56. Sposoby heroizacji bohatera literackiego. Przedstaw je, odwołując się do wybranych tekstów literackich różnych epok.
57. Które utwory można nazwać „pomostami między epokami literackimi”? Uzasadnij wybór, odwołując się do wybranych przez siebie tekstów.
58. Różne sposoby wykorzystania kostiumu historycznego w dziele literackim. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów.
59. Na wybranych przykładach literackich z różnych epok omów problem konsekwencji sprawowania i nadużywania władzy.
60. Analizując wybrane utwory, scharakteryzuj problemy etyczne, przed jakimi stają bohaterowie literatury fantasy.
61. Krajobraz jako motyw literacki. Przedstaw jego funkcje, odwołując się do utworów literackich różnych epok.
62. Motyw wygnańca i tułacza w literaturze polskiej. Zaprezentuj temat na wybranych utworach z różnych epok.
63. Młodość jako temat w literaturze XIX i XX wieku. Omów sposoby jego realizacji na przykładzie wybranych utworów.
64. Omów cechy sarmackiego światopoglądu i kultury, odwołując się do wybranych utworów doby baroku i oświecenia.

65. Dramat pokolenia Kolumbów wyrażony w literaturze. Określ jego istotę i wymiar, analizując wybrane utwory.
66. Motyw powrotu do domu rodzinnego w literaturze. Przedstaw różne jego funkcje w utworach wybranych epoki literackich.
67. Rola i zadania poety w czasach współczesnych. Omów problem, odwołując się do liryki wybranych twórców.
68. Role postaci nadprzyrodzonych w literaturze romantycznej. Omów je, wykorzystując wybrane teksty literackie.
69. Cechy sztuki reportażu literackiego. Przedstaw je i porównaj, odwołując się do wybranych tekstów pozytywistycznych i współczesnych.
70. Próby przezwyciężenia bezsensu życia. Przedstaw je, analizując wybrane utwory z okresu Młodej Polski.
71. Charakter i cele odwołań do mitu arkadyjskiego w literaturze. Omów problem w oparciu o wybrane utwory literatury staropolskiej.
72. Pan Cogito – bohater wierszy Z. Herberta w poszukiwaniu prawdy o sobie i świecie go otaczającym. Omów zagadnienie, zwracając uwagę na środki poetyckiego obrazowania i konstrukcję podmiotu lirycznego w tomiku „Pan Cogito”.
73. Motyw ojczyzny jako domu w literaturze polskiej. Przedstaw go i omów jego funkcje, odwołując się do wybranych utworów literackich.
74. Różnorodny sens cierpienia w życiu człowieka. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów literackich.
75. Różne sposoby definiowania miłości w literaturze. Przedstaw na przykładzie wybranych utworów literackich trzech epok.
ZWIĄZKI LITERATURY Z INNYMI DZIEDZINAMI SZTUKI
76. Różne odpowiedzi na pytania o sens ludzkiego życia. Przedstaw je i porównaj, odwołując się do problematyki egzystencjalnej wybranych dzieł literackich i filozoficznych jednej epoki.
77. Przemiana w kształtowaniu wizerunku kobiety w literaturze i sztukach plastycznych. Omów ją na wybranych przykładach.
78. Mity współczesnej popkultury. Określ ich istotę, odwołując się do wybranych utworów literackich i filmowych.

79. Związek twórczości Stanisława Grochowiaka z malarstwem. Przedstaw go na wybranych przykładach literackich oraz plastycznych.
80. Różne funkcje wykorzystania motywu faustycznego w filmie i współczesnej literaturze. Przedstaw problem, odwołując się do wybranych dzieł z obu dziedzin.
81. Artystyczne inspiracje literatury i malarstwa. Omów problem na przykładzie „Wesela” i twórczości plastycznej Stanisława Wyspiańskiego oraz obrazów Jacka Malczewskiego.
82. Na wybranych przykładach przedstaw i porównaj literackie i malarskie wizje powstań narodowych XIX wieku – styczniowego lub listopadowego.
83. Pejzaż górski w liryce, malarstwie lub fotografii. Porównaj jego funkcje na przykładzie wybranych tekstów kultury.
84. Sztuka średniowiecza jako sposób wyrażania uczuć religijnych. Przedstaw na podstawie literatury, malarstwa i architektury.
85. Personifikacje zła w literaturze i sztuce (malarstwie lub filmie). Przedstaw je, odwołując się do wybranych dzieł.
86. Inspiracje kulturą ludową w literaturze i innych dziełach sztuki. Przedstaw je na wybranych przykładach.
87. Historia Polski w literaturze i malarstwie. Porównaj obrazy wybranych wydarzeń historycznych w ujęciu literackim i malarskim.
88. Cechy impresjonistycznego postrzegania świata. Określ je na podstawie analizy wybranych dzieł literackich i plastycznych Młodej Polski.
89. Makabra i jej funkcje w literaturze i filmie. Omów zjawisko na wybranych przykładach.
90. Istota i rola buntu w życiu człowieka. Zaprezentuj wybrane kreacje buntowników w literaturze i filmie. Porównaj sposoby obrazowania.
91. Turpizm w dziełach literackich i malarskich. Przedstaw cechy tego kierunku na przykładzie dzieł różnych twórców.
92. Różne sposoby wykorzystania motywu lotu w literaturze i filmie. Omów je, odwołując się do wybranych dzieł.
93. Rola krajobrazu w dziele literackim, malarskim i filmowym. Przedstaw ją i porównaj na wybranych przykładach.
94. Rola motywów fantastycznych w dziełach literackich, malarskich i filmowych. Omów ją na wybranych przykładach.

95. Człowiek stary w literaturze i sztuce. Na przykładach z różnych epok omów, jak prezentowano problem starości.
96. Portret Sarmaty w literaturze, sztukach plastycznych i filmie. Przedstaw go i porównaj, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
97. Inspiracje malarstwem w adaptacjach filmowych dzieł literatury polskiej Andrzeja Wajdy. Omów je na wybranych przykładach.
98. Różne portrety nauczycieli i uczniów. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów literackich i dzieł filmowych.
99. Różne sposoby kreowania motywu Arkadii w literaturze i filmie. Przedstaw je i porównaj na wybranych przykładach.
100. Motyw tańca w różnych tekstach kultury. Zaprezentuj go, odwołując się do wybranych przykładów.
101. Topos ogrodu w literaturze i malarstwie. Przedstaw różne sposoby jego wykorzystania, analizując przykłady dzieł wybranej epoki.
102. Człowiek wobec totalitaryzmu w literaturze i filmie. Rozwiń temat, odwołując się do wybranych utworów literackich i filmowych.
103. Różne sposoby heroizacji i deheroizacji bohatera. Przedstaw je na wybranych przykładach z literatury, malarstwa i filmu.
104. Dialog z tradycją antyczną w literaturze i sztukach plastycznych. Przedstaw go na przykładzie dzieł z dwóch wybranych epok.
105. Funkcjonowanie romantycznych motywów w literaturze i sztuce. Przedstaw na wybranych przykładach z różnych dziedzin sztuki.
106. Różne sposoby interpretowania dzieła literackiego poprzez jego ekranizację. Przedstaw je, odwołując się do wybranych ekranizacji utworów romantycznych.
107. Różne sposoby przedstawiania bitwy w literaturze i malarstwie. Przedstaw je, odwołując się do wybranych dzieł.
108. Obraz polskich powstań w literaturze i sztukach plastycznych. Przedstaw go, analizując wybrane dzieła.
109. Inspiracje plastyczne w prozie i dramacie XX wieku. Przedstaw je na przykładzie twórczości dwóch wybranych artystów.
110. Sposób ujęcia wsi i jej mieszkańców w „Chłopach” Władysława Reymonta i malarstwie Józefa Chełmońskiego.
111. Zwierzę jako temat literacki i malarski. Na wybranych przykładach przedstaw

różne sposoby ukazywania bohaterów zwierzęcych.
112. Reinterpretacje losów bohaterów mitologicznych w sztukach plastycznych i literaturze. Przedstaw je na wybranych przykładach.
113. Sposoby kreowania bohatera w dramatach i malarstwie Witkacego. Porównaj wybrane dzieła.
114. Różne funkcje motywu doliny w sztuce. Przedstaw je, odwołując się do wybranych dzieł literackich i plastycznych.
115. Funkcje turpistycznych obrazów śmierci w literaturze i sztukach przedstawieniowych. Omów je na wybranych przykładach.
116. Dzieło literackie jako tworzywo sztuki filmowej. Omów zagadnienie, odwołując się do adaptacji wybranej powieści pozytywistycznej.
117. Naturalizm w literaturze i sztuce. Odwołując się do wybranych dzieł, określ, jakimi środkami artystycznego obrazowania posługują się twórcy.
118. Różne sposoby wyrażania ekspresji w literaturze i sztuce. Przedstaw je na wybranych przykładach.
119. Różne znaczenia motywu labiryntu w literaturze i sztuce współczesnej. Omów problem, odwołując się do wybranych dzieł.
120. Bunt i pokora – różne postawy człowieka wobec otaczającej go rzeczywistości w literaturze i filmie. Omów to zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
121. Różne ujęcia motywu domu w literaturze i sztuce. Przedstaw je na przykładzie wybranych dzieł.
122. Różne oblicza rewolucji w literaturze i innych dziełach sztuki. Przedstaw je i porównaj na wybranych przykładach.
123. Artystyczne prowokacje. Omów zjawisko, odwołując się do wybranych przykładów z literatury i innych dziedzin sztuki
124. Różne sposoby ukazywania piekła w literaturze i sztuce. Przedstaw je, odwołując się do wybranych dzieł literackich i plastycznych.
125. Sztuka jako sposób na ucieczkę od rzeczywistości. Przedstaw zagadnienie na przykładzie wybranych dzieł kultury.
126. Eskapizm jako temat w literaturze i sztuce. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
127. Ewolucja kanonu piękna zmysłowego w literaturze i sztukach plastycznych na przestrzeni wieków. Omów temat na podstawie wybranych dzieł.

128. Mitologiczny Ikar jako źródło inspiracji literackich i plastycznych. Przedstaw zagadnienie na przykładzie wybranych dzieł.
129. Motyw szczura w różnych tekstach kultury. Zaprezentuj jego funkcje, odwołując się do wybranych dzieł.
130. Rola motywów muzycznych w dziełach literackich i filmowych. Przedstaw ją, odwołując się do wybranych przykładów.
131. Motyw winy i jego funkcja w różnych tekstach kultury. Przedstaw, odwołując się do wybranych dzieł.
133. Wizja PRL-u w literaturze i filmie. Porównaj sposoby przedstawienia tej rzeczywistości w różnych dziełach literackich i filmowych.
JĘZYK
134. Rola stylizacji językowej w dziełach literackich. Omów ją na przykładzie wybranych utworów prozatorskich XIX i XX wieku.
135. Omów środki językowe wywodu retorycznego i jego funkcje w wybranych tekstach dwóch epok.
136. Rola neologizmów w tworzeniu literackiego obrazu świata. Omów zagadnienie na przykładzie wybranych tekstów poetyckich.
137. Funkcje neologizmów w dziele literackim. Nazwij i omów je, odwołując się do twórczości poetów XX wieku.
138. Na przykładzie wybranych tekstów literackich scharakteryzuj tendencje językowe współczesnej polszczyzny.
139. Na wybranych przykładach przedstaw charakterystyczne cechy języka prasy młodzieżowej i dokonaj oceny jego poprawności.
140. Moda językowa we współczesnej polszczyźnie. Omów zagadnienie na podstawie wybranych przekazów (np.: utworów muzycznych, języka polityków czy prezenterów telewizyjnych).
141. Wpływy obce w języku polskim na terenie Twojego regionu. Omów je, odwołując się do historii regionu i historii języka.
142. Językowe środki kształtowania wypowiedzi w literaturze XVII i XVIII wieku. Dokonaj charakterystyki porównawczej na wybranych przykładach literackich.
143. Na wybranych przykładach omów funkcję synonimów stylistycznych w utworach literackich wybranej epoki.
144. Na przykładach wybranych dzieł scharakteryzuj język manifestów i programów

literackich.
145. Scharakteryzuj język wybranych bohaterów z utworów Henryka Sienkiewicza.
146. Język propagandy politycznej XX wieku. Na wybranych przykładach przedstaw jego charakterystyczne cechy i przemiany w nim zachodzące.
147. Na wybranych przykładach porównaj język gatunków publicystycznych dwóch wybranych epok.
148. Na przykładzie wybranych tekstów dokonaj analizy zapożyczeń językowych we współczesnej polszczyźnie. Oceń zasadność ich użycia.
149. Tendencje impresjonistyczne w języku literackim. Przedstaw na wybranych przykładach.
150. Eksperymenty językowe. Odwołując się do wybranych tekstów, przedstaw to zjawisko i omów jego funkcje.
151. Język liryki miłosnej. Omów jego specyfikę, odwołując się do wybranych utworów współczesnych.
152. Rola stylów funkcjonalnych (np.: urzędowego, potocznego, itd.) w liryce XX wieku. Omów zagadnienie na przykładzie wybranych utworów poetyckich.
153. Język literatury fantastycznonaukowej. Omów jego specyfikę, odwołując się do wybranych tekstów z literatury współczesnej.
154. Język jako źródło humoru. Na przykładzie wybranych tekstów omów zabiegi językowe służące tworzeniu komizmu.
155. Romantyczny obraz świata. Określ go, analizując warstwę językową wybranych utworów Adama Mickiewicza.
156. Omów funkcje stylizacji biblijnej w wybranych tekstach literackich dwóch epok.
157. Omów rolę języka w tworzeniu groteskowych obrazów świata. Dokonaj analizy wybranych przykładów.
158. Środki poetyckiego obrazowania w liryce wybranej epoki literackiej. Scharakteryzuj je na wybranych przykładach.
159. Żargon uczniowski w Twojej szkole. Na podstawie zebranego materiału przedstaw charakterystyczne cechy tej odmiany języka.
160. Język potoczny w literaturze współczesnej. Omów jego funkcje na przykładzie wybranych utworów literackich.
161. Rola stylizacji gwarowej w tekstach kultury masowej. Przedstaw ją na wybranych przykładach.

162. Na przykładzie wybranych tekstów literackich omów środki językowe służące wartościowaniu.
163. Wieloznaczność wyrazów i jej konsekwencje dla procesu komunikacji. Omów zagadnienie na przykładzie wybranych tekstów.
164. Język ezopowy w utworach pozytywistycznych (powieści, nowele). Przedstaw jego funkcje na przykładzie wybranych utworów.
165. Eksperymenty językowe w poezji lingwistycznej. Omów zagadnienie w oparciu o twórczość M. Białoszewskiego, S. Barańczaka i poetów Nowej Fali.
166. Scharakteryzuj i porównaj sztukę oratorską P. Skargi i A. Frycza Modrzewskiego. Odwołaj się do wybranych fragmentów dzieł.
167. Rzemiosło poetyckie Skamandrytów. Wskaż charakterystyczne zabiegi językowe stosowane przez tych artystów. Przedstaw je na wybranych przykładach i omów ich funkcje.
168. Charakterystyczne cechy języka współczesnych piosenek. Dokonaj analizy językowej tekstów piosenek wybranej formacji muzycznej. Oceń ich funkcjonalność i poprawność.
169. Styl makaroniczny w literaturze staropolskiej i jego uwarunkowania kulturowe. Wskaż charakterystyczne cechy tego stylu, omów ich funkcje, odwołując się do wybranych tekstów.
170. „Przysłowia mądrością narodu”. Omów cechy językowe oraz funkcje przysłów ludowych.
171. Przedstaw różne typy stylizacji językowej i określ ich funkcje na przykładzie „Potopu” H. Sienkiewicza, „Chłopów” Reymonta i wybranego tekstu współczesnego.
172. Neologizmy jako środek wyrazu w utworach Norwida, Leśmiana, Witkacego. Omów zagadnienie na przykładzie wybranego materiału.
173. Język wypowiedzi literackich i publicystycznych okresu socrealizmu. Przedstaw jego cechy na podstawie wybranego materiału literackiego.
174. Stylistyka poezji dworskiej polskiego baroku. Scharakteryzuj ją, analizując język wybranych utworów.

Propozycja zawiera 174 tematy

Literatura – 75 tematów

Związki literatury z innymi dziedzinami sztuki – 58 tematów

Język – 41 tematów